

ССРЭ-ниң Дээди Советиниң дөрткү сессиязынга эш Н. С. Хрущевтун чуугаазы

(Уланчызы).

Далестин чуугааза чүтүп болуп көрүндү: индий дөмдөөр-Гоаны португала эжелечилер 400 чыл мурунда эжелеп алган чүгө ол чоруктуң ужурунда ол чер Португалияга хамааржыр ужурул деп ол ажыны-биле медегээрин дидимгенген.

Американың амыг Баттышкан Штаттары 250 чыл мурунда Англияның колониязы болуп турган, ыңчаарга бир эвес Далестин бодалын барымдалаар болза, ол, Далес, болуп ам Великобританияның кадык-хааны мындагыларын албатыны кылдыр санаар ийик деп индий парламента бо дугайы Далеске чөптү-биле сагындырган. (Залда катны, Адыш часкаашкыны).

Дээрги Далестин медегели-биле чөпсөөрөкчү болза, колонизаторлар далестин системанын чүгө көрүрү эвес, харын менгескелери ол болуп ийик.

Бис оон-биле чөпсөөрөкчү шыдаас болбайн канчаар бис. Бис ону улустарын эрге-ажыктарын шын эвес көрүндүрүп турар шын эвес медегел деп санаар бис. ыңчанга Далес—Куының Го дугайында цивилизация күрүнелерге бузар чут болуп турар кады кылган дындамын индий улус, Индияның улуртур ажыдакчылары шыны-биле үнелеп көргөндү-даа.

База-ла анаа холбоштыр индий улусту чөптү-биле дүвүрүдүп турар-еске айтырыгын дугайында—кашмир айтырыг дижит чүтүдүп дугайында элөөн баш сөс чуугааларын база чөпсөөрөкчү көрүрү. Николай Александрович Булганин болган мен улустун иштинден тывылган эвес, харын улустарын аразына эжэнескелерин өскүдери орадакчыл турар тодаргай күрүнелерин кара өш-биле үрдүндүрүп келгени ол айтырыгын талазы-биле совет кижилер чүпү болуп турары деп чүвени Башкирге чоруп турганынын үзүндө тода болган билингери-биле чуугаалаан бис.

Башкирлер улусту болуңуң девискерин Индия Республиканын чарыбас кезе кылдыр көрүп турар дээрин Башкирге бугаарон бис. Башкир улус ол айтырыгын эшт-түр элөөсө кылдыр шийтирелөө, ыңчанга кашкирлер боттарынын херектерин калтыкыдан холгаарлаашкын чокка, Башкирге оожургал чок чоруктуң болган улустар аразынын дүрбүзүшкүндү одаан тургузушкан кижилерге ол чорук тааржыр-даа, таарышпас-даа бол, олардан хамаарыла чокка туулуга чедир таарыштырып алтар деп чүгө ханымы-биле бугаарон бис. (Адыш часкаашкыны).

Болуңуң күрүнениң күштерин калтыштырар дугайында, Индия Республика-да чурттап турар бугу улустарын дүрүм бугаар күзөл-чүтүлдери хандылар дугайында индий улустун болган оон чазаның сагын салымшыкынаар болза, боттарынын национал хамаарышпас чоругу дээр демисекти турар бугу улустарын күзөл-чүтүлдери биске чок болган билингери ышкаш, совет кижилерге база-ла шак мынд чок болган билингери болуп турар.

Индияга болган Бирмага кылган боттарыныстың чуугааларыныска бистер бистин чүтүвүс болза, харуга Европаның-даа, Азияны-даа болуп турар, оон девискеринин улуг кезе Азия динте турар деп чуугаалаан бис. Оон-биле кады бистер Совет Эвилелин бугу улустары чурттуң европа азы азия кезеде турарында хамаарыла чокка, кезинин өңүндөн болган чүдүлгө-сүзүлгөндөн хамаарыла чокка болуңуң бузулбас байралам-биле күштүг улустарын чалгыс өңит акы-дууналымын өт-бузас болуп турар деп онзалан медегелден бис. Бистин чүтүвүсү бугу улустары коммунизм тургузарынын улуг сорулгазына каттышкан. (Динмиттиг адыш часкаашкыны).

Совет Эвилели эки-тура-биле каттышкан, деп эргелг эвилелешкен 16 республикаларын тургузганын хей националдык улуг күрүнө болуп турар. Бистин чүтүвүсү бугу эрге-чакырга ажыдакчыны аныгы, күш-ажыкты тараачынаарга, интеллигенцияга — совет нителелдин азыл-ишчилеринге хамааржыр турар.

Кижилер төрөлгөнгө канчаар-даа жазок улуг халаларын таарыштырып чоругу-дан национал дарага бистер кезеде улуг, кижини кижилер чорукка улуг, олар калдык-даа хеерге илереп турза оларга улуг, харын база колонизаторларын теркидегенге улуг болуп келген бис. Колонизатор систем — улуска улуг болган азымындал чөптүг эвес система ол деп чүвени онзалан медегелдеш, бистер, бо дугайы Индияга болган Бирмага кылган чуугааларыныска шуут-ла дөрт болган ажыт-чакыт чокка база катан чуугаалаан бис.

Колонизаторлар ам чүте ол хире текиден турарлармы?

Бистин сөстөрүнүс улус массаларын кайгамчыс улуг деткичесин тып ап турар болганда, олар текиден турарлар. Чүгө бистин чүте чуугаалааныска чөргөлөө эвес, харын бистин чуугааларыныстың дугайы диннаан чөргөлөө болган улустарын даражанын база кууданыннын колонизатор системанын бургу шаап турар Совет Эвилелинин сынык чок тургузганын дугайы ам-даа хей уаа диннаан чөргөлөө улус массалар бистин деткич турар. (Динмиттиг адыш часкаашкыны).

Ол дөргө шымын сөстери, оларын империалистер калдык-даа демил көзөгөлөр-биле моондактап шыдаастар.

Далестин тургузун чүгө колонизаторларын улурлаанымчалары эвес, харын колонизаторлор чорук-чурмагу дуураанымчалы турар кижилер бестин бургу шаап турар деп чүвени медегелдеш чогур. Америк сенатор Кефверин чуугаалын бестин айтып болур.

«Хамыкты мурунда, Баттышкан Штаттар Азияда эргин шийинин колонизаторларын бургу-биле чарып ужурул» деп ол сенатор чуугаалаан.

Дээрги Кефвер чөргө колонизаторлар эвес, а «эргин шийинин» колонизаторларын олтайларыныска кылгырып турар деп чүгө кичээлгө салып көрүрнөр. (Залда катны, шимээргөзүшкүн).

Ол болза, колонизаторлар боттарынын колонизатор теркиделин быжыгаарда чаа хевирлерин дилерин күрөксеп, «чаа шийинин» колонизаторлар дээр чүлчүрүп турар ышкаш.

ыңчанга ол: «Бистин дууламчымыс багай чазактарын деткичтерге ажыла-тыгнан турар чорукту болдурбас ужурул бис» деп кылгырып турар.

Ол дөргө дыка үнелг минижикши-дир.

Болонизатор кууданымга улуг улустарын кайм хире шийтирлг дуурааным тура халып турарын колонизаторлар көрүп турарлар. Улустар боттарынын чурттарынын хосталганы болган хамаарышпас чоругу дээр боттарынын бөргөнгө, дидим шыла-гараларга, чүтүлдүг демисекте бестин деп чүвени олар көрүп турарлар. Элөөн хей чурттардан улустар колонизаторларын сымырыкканар.

Колонизатор болган хамаарышпагы чурттарынын бугу улустарына хейтэз эки-ириччи улугер-кичек болза, даштык дараалды дүжүр ооткан, болуңуң салым-чолуң болуңуң-на холуңга алган, алдарыг Коммунисттик партияның улуртуугаа-биле күчүлүт Кыдат Улус Республиканы тургузган болган ам социализм чедикшигитин тургузуп турар улуг кылдат улустун демисек болур. (Динмиттиг, үргүлчүлөм адыш часкаашкыны).

Ам колонизаторлар боттарынын колонизатор теркиделин хевирлерин өскөртүр деп шийтирлгеп алганар. Олар колонизаторлар боттарынын шийтирлгеп чорудары болган куудандыгын чурттарынын херектеринче донгун-хазгагай холгаар-лаарыныска эске-даа үлгүлгөргө дээр ышкаш, күчүлгөшкүн шак мынд донгун хазгагай хевирлерин улам-на күштүг ажылап турарлар.

Олар ону кылдыра улам-на өңит элөөсө болуп турарлар: кижилерин, хөргөнгө-тенерин эрге-чакырганын садып ал, «эки чазактарын» таарыштыр тургузуп, багал пактымыс чөргөлг агрессия боттарыны тургузуп турарлар.

Олар «экономика дугаламчы» дижит чүвөнгө акыла-хөргөнгө үндүрүп, чамдык чурттарга «халас» боочөпөстө берип турарлар. Инчалза-даа ол боо-чөпөстөк сазымы кылдыр ону ап турар күрүнелер колонизаторларга үгөр-боо элдин бээр, хей-хей аркаларын тургузар болган оон-биле боттарынын улустарын харыксы-ралдыр ужурулугар.

Колонизаторлар «дууламчы» алган улустарын мөлчүрүрүп уушун бир долларын орунуга 10 долларын сөөлүдө барып алыр дээр «дууламчы» кылдыр доллар берип турар. Ону чедип алган, олар улустарын политика талазы-биле база кууданып алырлар. Колонизаторларын теркиделин «чаа» хевирлерин ийик-дыр.

Ол чорук чүгө Азияны, Африканын чурттарына азы эске-даа кошпас хөргө-жүлгөлг дижит чурттарга хамааржыр турар эвес. Ам «дууламчыны» шак мынд хевирлерин-биле Американың Баттышкан Штаттарынын монополистер Европанын чурттарыныска дыка күштүг шүргүп кирип турар. НАТО бестин шак ол чыт-биле дыка күштүг чытталып турар-ла болгай.

Европаның чурттарына, оон иштинде болуп бедик хөргөжүлгө чурт болуп турар Барын Германияга боо-чөпөстө халаса берип турар Американың Баттышкан Штаттарынын шак мынд «чазгай сеткини» чүгө-биле тайылбырлаармы? Олар элдин алчы-биле болуңга чүгө кошпас хөргөжүлгө эвес, харын бедик хөргөжүлгө чурттарыныска бестин азымындал ол-ла сорулгазын салып турар.

Шак мынд политика салгалып илеретинишкан, бистер болза, НАТО болган эске-даа ол чөргөлг боттар дөргө ирардыр көрүп турар политика болган эконо-миктиг сорулгазын салган организаторлар болуп деп чуугаалап турар бис.

Совет Эвилели агрессия болуп турар боорга НАТО тургузганын болган НАТО-да кирип турар күрүнелерин калдык-бир кедергө күштүг калтышкан армия-зын тургузар болган ону Совет Эвилелине база социалисттик лагеринин бугу чурт-тарына дуурааным салыр херек дижит турарлар болгай.

Мынд хөзүң-меге чорук калык база чүтүң ужурунда херек аларганын деп чүвени билеп алыр берге эвес. АКШ-тын монополистеринден улам-на улуг хамаары-лыгалыг чорукта туруп турар чурттарга болуп турар ол өскөргөчөлдөр улус мас-

саларын кичээлгөйи алаактырар дээр, шак мынд хөзүң-меге чоруктарын кы-лып турар.

Кара өш-биле тургузганын меге-хөзүң чорук ам бестин намыл эгелеп турар болган кайда шын, кайда меге барыл деп чүвени кижилер ылап билип эгелер бер-ген.

Кижилер мынчаар угаан эгелден: бир эвес Совет Эвилели шынап-ла эске чурт-тарга чаа соцул тургузганын орун дайын-биле салып алыр бодалыг турган болза, ол мынд чорукту шыда-ла кылган турар ийик.

Шынап-ла, дайын төңүп турла өң-не күштүг армия совет чуртка турган деп чүвени кым билбес боор? Инчалза болуңуң мобилизастатынган армияларын бурун-гаар шийчөткөш, бугу Европаны элөп алырда Совет Эвилелине чүг-даа моондактап шыдаас турган. Инчалза-даа ол чорук болбаан болган болуп шыдаас-даа турган.

Революцияларын дашкаартан кийрбес, оларын болуңуң хосталганы дээр демисек-жиңи турар улустар боттары кылдыр дээр дугайында марксизм-ленинниң өөргөдүн өңи болдиргит. Совет кижилер эске күрүнелерин иштики херектеринче холгаарла-зын көрүп турар тайбын кожа-хөлбө догунаашкынын талазы-биле улуг Ленинниң айткан орун кезеде эдерип калган болган элдер апаар. (Үргүлчүлөм адыш часкаашкыны).

Дайын төңгөн соонда чамдык империалисттик бөлүктөр, «совет кыжаныг» дээр хөзүң чүг-биле улустарын коргударын орадашпышаан, дайынмыр калчаарлаш-кынын чүгө үрдүндүргөнгө?

Олар боттарынын бак кара сагыштыг бодалдарын барымдалаш ону кылган нар.

Оларын сорулгазы илден — империалистерге ол чорук улусту кара-туразында үлгөрдө, дайыга бараан болуп турар монополистарын хардаачыларын согурун турары шериг үзүтүрүн канчаар-даа аажок улуг үндүртүлгө күсөл-биле хөргө-жүлгө херектиг аларган.

Бо херектен олар канчаар-даа аажок хей капиталдарын ажыдап ап турарлар. АКШ-тын улуг-улуг монополистары ам шериг продукцияны бугу чоруктан дайын үзүндө турганына бодалга ийден ажыг катан хей канчааларын ап турар дээрин сактырга-ла четир.

1955 чылда америк корпорацияларын канчаалары баштай алдыган медегелер бугаар көөргө 43 миллиард доллар болуп турар. ыңчанга болуңуң саздарын калыныч АКШ-тын кирип тырып ап турар чурттарына «дууламчы» дижит чүвени көргөзүрүнче акыла-хөргөнгө монополистерге бар ышкаш. Шийин сөзөгөргө ол дөргө дууламчы эвес, а кууданыкчы хөргөжүлгө-биле капсырлашкан хөргөжүлгө кожайын барбазындан үштүп сунары болуп турар.

Совет Эвилели мынд политиказын бургу шаап турар. Совет Эвилели бугу-ле чурттар-биле болуңуң харылааларын ден эргелерге, кайы-кайынынга ажыктыг болуп чорукка болган ол чурттарын иштики херектеринче холгаарлазын үлгү-зилеп тургузуп турар.

Калдык-бир чурттарга экономикагы азы техниктиг дууламчынын көргөзүрүнчө, бистер ол чорукту боттарыныстың негелдеринис дөсөйөй, өңүлгө болуп кылдып турар бис.

Арткы капиталдар бисте чок. Бистин ажы-агыйымыс план бугаар чорутуңуп турар. Бис капитал үндүр сөөртүргө болган барааннар үндүр сөөртүргө согуру-галдыг эвес бис, бис оларын бистин чүтүвүска, бистин эвилелчелериниске болган даштык чурттар-биле салгылашкынынын хандырынга чүг хире керек болду. ол хирин бүдүрүп турар бис. Бисте чамдык барааннар ам дээринче чурттуң өңүп турар хөргөжүлгө хандырынга эргөкөк чүгүзүлгөндөн өңөштү бүдүрүп турар.

ыңчанмыже, ол мынд туржак, бистин өңүлгө-теринис-биле үлгүлгө, олар-га акы-дууна бугаар дууламчыныс болуңуңуң хөргөжүлгө кылдыр санап турар бис. Кайы-кайынынга ажыктыг байдаларга көргөсүп турар мынд дууламчы кайы-кайынынга-даа дууламгы. Бистин иштики хөргөжүлгө-теринис куралдарын үндүрүп берген күсөл-биле бистен ак-сеткилг дууламчынын боттары ап турарын бистин өңүлгө-теринис көрүп турар. А ол бистин ак-сеткилг бодалдарынын дугайын чу-гаалап турар болганда өңүлгө-теринис ону үнелөөс ужуру чок.

Ол байдалдарда монополистер канча чөп биргээр аргаламыр апаарлар. Чамдык элөөн бодалыктыг буржаа ажыдакчылар ам капиталыстыг чурттарынын талазында кошпас хөргөжүлгө чурттарга экономикагы дууламчынын күштөдирер ужурулг дижит чуугаалап турарлар. Ол багай эвес. Капиталисттик чурттар мынд ду-уламчынын көргөсүп турарлар. Ол чорук ул чурттарын шериг боттарыныска болган өңүлгө-теринис кийр тыртарында мракта дээр.

Болуңуң хамаарышпас чоругу чокка чаа чаалап алган күрүнелерге капиталист-тик чурттарын көргөсүп деп турары ол дууламчынын ул чурттарга Совет Эвилелинин дууламчынын азымын көрүп болбас. Бир эвес Совет Эвилели чок турган болза, мо-нополисттик бөлүктөр болган империалисттик күрүнелер кошпас хөргөжүлгө чурттар-га дууламчыны көргөсүп турган бе ыңчан? Чок болбайна. Шаанда ол калж-даа турбаан-на болгай. (Залда шимээ. Адыш часкаашкыны).

Инчалза-даа капиталисттик билинши-биле «халас дууламчы» дээр чүвени бир эвес дууламчы алыр деп турар чурттар кайы-хамаан чок көөр болза, ол чурттарын кууданышкыныс кийр берип болур дээрин чуугаалаан болгай мен.

ылангыя, консервативтик чазактын чедип алган чедикшигитин түнөп чуугаалап турган, Англияны даштык херектер министри турган дээрги Макмиллан ол чазак Иранга херектиг байдалы чедикшигитин шийтирлгөргө чедип алган, оон түнөлдө Англияга Абданның нефтин калбк агымышкыны-биле агып кирген деп чөккө чаа медегелден.

Инчалза-даа ол дөргө, Иранга хамааржыр турар байлактын агып үнү турары ол-дур. Ол дөргө, англи, америк, голланд болган француз банкларынын билинчеге Ирандан агып кийр чыдар алың-дыр. ыңчанга ол дөргө, Иранын улугу калдып турар үкө болуп турар чорук-тур. Иранга «дууламчы» көргөсүлгө, олар Иранын нефтин халас сымырып, анаа, иран улустун аш болган чедимес чоругуна байып ап турарлар.

Бистер Азияны улустарына: америк болган англи монополистерин силерге бээр деп турар дууламчынын албанар деп чуугаалай турар бис. Инчалза-даа бис оларын мынд «дууламчыдан» оварыкчалык болунар деп ак-сеткил-биле сагыны-рып турар бис, чүгө дөргө, монополистер чүг-даа халас бербестер.

Капиталистер чүг-даа халас кылбастар. Капитал коңчаа чокка туруп шыдаас.

Эштер депутаттар!

Индияга чоранымыс дугайында, индий күрүнениң улуртуугулары-биле болган штаттар улуртуугулары-биле, Индияның ажыччынаары-биле, тараачынаары-биле, интеллигенцияны-биле, бистин ужурашкыныс бугу кижилер-биле ужурашкыныс-нар дугайында бисте өң эвс сазымыннар артын калган деп чуугаалаан болгай мен.

Бистин харылаа тургаскыныс, бистин найралдыг харылааларыныска дет-кирин болган быжыгааларын күзеп турарымыс Индия-биле, оон улуг болган күш-ажыга мынакшымын улугу-биле найралдыг, дээрги Неру биле база Индияның эске да шыларгай ажыдакчылары-биле найралдыг бис көнүчү үнелеп турар бис.

Бис-да, бистин индий «энулгө-теринис»-да ол найралдыг харылааларын Индия-ның-даа, Совет Эвилелиниң-даа эске күрүнелер-биле харылааларына когарал чок кылдыр хөргөжүлгө болган быжыгааларын күзээр ийик.

Бистин найралдыктыг бистер чангыс, ийи азы элөөн каш күрүнелер-биле най-ралдыг харылаалар кылдыр кынкаарлашкыныс кылдыр билип турар бис. Бистер бугу күрүнелер-биле найралдыг болурун күзеп турар бис.

ыңчанга бистин өңүлгө-теринис эске күрүнелер-биле, оон иштинде кайы-бир чыдагылар-биле элөөн тыртылчак, кандай харылаалар бисте турар турары магад чок күрүнелер-биле хөргөсүп турар найралдыг харылааларына бис өөрүп турар бис. Бистин өңүлгө-теринис кылдыр санап турарымыс Индияны даштыктыг бистер ол күрүнелер-биле болуңуңуң харылааларыныс «экилдерин илгеп турар бис.

Бистер калж-даа бугу чурттар-биле, оон иштинде капиталисттик чурттар-биле найралдыг бугу чүтүп калган болган чүтүп турар бис. ыңчанга бис өң күштүг капиталисттик чурттар-биле — Американың Баттышкан Штаттары-биле, Англия-биле болган Франция-биле найралдыг чурттарын күзээр ийик бис.

Бир эвес бис ону чедип алган болуңуусу, — а ол колдуңда бистен хамаарышпас, а АКШ-тын, Англияны болган Францияның чазактарында болган улус-тарында хамааржыр, — ол чорук ийи системаларын бугу табын кожа-хөлбө турарында болган чаржырынга таарыкчалыг байдаларын тургузар ийик.

Бистин амдында ону чедип албанымыс кожулангыч, бис, инчалза-даа бистер илгелден ойталаас болган болуңуңуң ажымымыс бо улаанышкыныга чоруту-шаан күженишкыниң үндүрүн хайраалыс бис. (Адыш часкаашкыны).

Индия бистин биле эске күрүнелерин аразында нейтралдыг байдалы элөп тур-рар деп чарлап турар Индияны улуртуугуларынын туржү бисте бургу билинши-ни болган деткичтен тып турар. Индия шынап-ла нейтралдыг күрүнө болуп турар болган бистин-даа талазында база ол ышкаш эске-даа күрүнелерин талазында чө-гүр-бүтүрүлгө болган күштүлгө-теринис болуп турар.

Улуг Кыдат Улус Республика-биле бис өң-не акы-дууналымыс харылаалыг бис. Бистин чурттарыныстың улустары—акы-дууналымыс.

Индия Республика-биле найралдыг акы харылаалар база-ла тургузганы болган быжыгып турар. Индияга бистин чоранымыс чөргөжүлгө бис чонуну чүрөндө үнүп турар мындыг сөстөрүн диннаан бис: «Инди-руси, бхай-бхай!» — «Индий-орустар — акы-дууналымыс!» (Динмиттиг адыш часкаашкыны).

А Совет Эвилели, Кыдат Улус Республика болган Индия Республика кижилер төрөлгөнгө ден кешин болуп турар болган бугу делегейге тайбынын камгалаары болган быжыгаалары дээр демисекте күчүлүг күш болуп турар. (Динмиттиг адыш часкаашкыны).

Эштер депутаттар!

Индияга, Бирмага болган Афганистанга бистин чоранымыстың түнөлдөргө чуугаалажыр көрүп, ол чурттарга бистин чуугааларыныс аналгөтөшшөөн, дашты-кыда чамдык ажыдакчылар, а ол ышкаш өң-не мугулай буржуа журналистер Совет Эвилелин «Женеваның сагыш-бодалында» бисти ойталаан деп, бурууладып ту-рарлар. Ол шын эвес.

Бистер болза, дөрт күрүнелерин Чазактарынын Баштынаарынын Женевга ужуражылааларын түнөлдө, улустар аразынын дүшкүлүгү чоругу чымчады-рынга кирген чугула салымшыкыны илгелгө киржикчилер болуп турар бис.

Бис ол чымчадымын дээр, Чазактар Баштынаарынын Чөвүлгө хуралында-даа, Европада айыл чок чорукту хандыры болган оон-биле холбошкан герман айты-рымы, чөпсөгөшкыниң дүжүр дугайында айтыры, а ол ышкаш Чен чүк бол-ган Барын чүтүп аразына харылааларын хөргөжүлгө чөргөлг мынд чүгүлгө айтырларын чуугаалажыр көрүп дааскан даштык херектер министрлерин чө-вүлгө хуралында-даа демисекте турган бис.

Улустар аразында харылааларга дүшкүлүг чорукту улам ийи чымчадырын болган тайбынын быжыгааларын чедип алыры орадакчыл турар тайбынга мына-кшымын улустарын демисекти турары ол түнөлдө амдымында чедип алдымын турары бистин бурууус эвес.

Дөрт күрүнелерин Чазактар Баштынаарынын болган даштык херектер ми-нистрлерин Женев Чөвүлгө хуралында, млангыя Чазактар Баштынаарынын чөвүлгө хуралыга делегейин бугу улустары ийи-биле өөрүп байырап турганар. Улустар аразынын дүшкүлүг чоругу кошкыды болган тайбынын хөргө быжы-лаар деп улустарын күзөл боттарынын чуугааларын болган саналдарын дүштүр тургузын ол чөвүлгө хуралдарын киржикчилеринге хөргөлгө турган.

Чазактар Баштынаарынын чөвүлгө хуралына барын талакы күрүнелерин төлөөлгөчүлөр улустар аразынын дүшкүлүг чоругу чымчадырыныс ажыктыг кыл-дыр чуугаалаан азыластыг сөстөрдө ийи чоругуаннар дээрин күзөл көөр ужурга таарыгы харалакчы-дыр. Ол чорук млангыя, Чазактар Баштынаарынын чөвүлгө хуралынын боттарынын мурунга салганы эвс сорулгааларын чедип алыр дээр бугу-луг ажыдаарын болган күженишкыниң үндүрүн илгелтөөн оларын дашты-кы херектер министрлеринге хамааржыр.

Барын талакы күрүнелерин чазактары дөрт күрүнелерин Чазактар Башты-наарынын чөвүлгө хуралыныс боттарынын бедик дууламгы төлөөлгөчүлөр чорут-кан, чөвүлгө хуралды хүн чүрүмүгө кирген айтырларын тодаргай шийтир-лгөргө күзөйгө турганар дээрин дугайын ол чорук чуугаалап турар. Олар ол чө-вүлгө хуралче барда боттарыныс бажымышкыны кылтып турган хей-нигитин сазал-оалымын мурунга дүжүп беринишкы кылганар.

Дөрт күрүнелерин Чазактар Баштынаарынын чөвүлгө хуралын чыныдырганы-ның фактымы, анаа кылдыган медегелдер, боттарынын даштык херектер ми-нистрлеринге, Чазактар Баштынаарынын айтканы хөргөшкыниң программасы — бо бугу болза, дайын чөргөдэлери болдурбазыныс болган «сөөк дайынны» уузкаа-рыныс утланган калдык-бир улам то

шак кыныг хамазрышпас турушту эзел турган болза, Пакистан-биле кожа чурттар-
нын аразынга найыраалды харылзаалар тургустунарынга тазырымчалыг байдалдар
тургустунар ийик дээрзинге чигинмейн барып болур.
(Төнчүзү 4-кү арында)

ССРЭ-нің Дээди Советінің дөрткү сессиясына эш Н. С. Хрущевтің чугаазы

Бодуң түртү кайы хире харык чок байдала кире бергенін Пакистанда аңжылар биле каап, оортан эргежок чугула түнелди кымыр боор дээрине бис бугу-рээр бис. Пакистан-биле найыраалды харылаалары тургузарына уткуштур баарына бодуң талавыстан белең бис.

Багдад пактызы-биле холбаштыр Чоокку болгаш Ортаақы Чөөн чук турттарында байдалын дугайында каш өсүтү чугаалаа чогуур. Ол агрессия блокче араб турттарына хаара тытар дээр, багдад пактызынын организаагылары бүгү күштерин сугуш турар дээр билдингир болгай. Иччалаа-даа олар ол турттарын улаустарынын өзү турар уураанышкынында өскүзгө берген.

Ылаңгы бодуң түртү багдад пактызына күш-биле каттыштырар дээр орадажынышкына уур Норданынчың улаууңу эрес-дидим демселди совет хей-ниги сагым саткыланди деген, хайгаарал иелген болгаш хайгаарал-даа турар.

Даштыкы хамаарылганд бүгү Хосталыр дээр демселештир турар араб турттарынын улаустарынын чүктүлдери бис биле турар бис. Ооң-биле калы Израиль күрү-нениң төдөлүшкүнерин буруу шапка чогуур, ол күрүне тургустунуң келгенниң баштайгы күнүндө бодуң калжарына кыжанып, оларга хамаарыштыр найы-раалды эвес политиканы чорудуп эгелеш.

Израиль күрүнениң национал эрге-ажыктарына ыңдыг политика дүшпөс, ыңдыг политиканы чорудуп турар кижилерин артында бүгүгө билдингир импе-риализмтиң күрүнелер туруп турар дээр тодаргай. Олар ол районун бодуң байла-тарын араатанымы-биле ажылаарын болаш, араб улаустарга уур Израиль күрүнени бодуң чепсө кылдыр ажылаарын орадажып турарлар.

Барымы чук күрүнелери чепселешкенин өндөрө бүдүрениң политикаын үгүтүлүс, агрессия блоктарын тургузуп турар, Совет Эвилели бодуң табынча ынакшыдыг даштыкы политикаын чайгылыш чок болгаш быжымы-биле чорудуп, ону күзөр бүгү-ле улаустар-биле табынчы болгаш аймыл чок чорутуу быжылаары-ның эрге-ажыктарына найыраалды быжылап турар.

Совет Эвилели чүгө бо чымыл дүгүзүндө бодуң чепсектиң күштеринден 640 муң кижини кымырган, Финляндияда бодуң шериг базасы «Поркала-Удтан» ойта-лаан, бодуң шериглерин Порт-Артурдан хуусаа бетинде үндүргөн. Совет Эвилели доктаамал нейтралитеттиң орунда туруп алган Австрия-биле күрүне керээни чар-гай болгаш оң девисээринде бодуң шериглерин үндүргөн, Герман Федералдыг Республика-биле дипломаттыг харылааны тургускан, табынчы быжылаары-биле өскө-даа ол ышкы ажыктыг эзген хей хемгелерин ач чоруткан.

Совет Эвилели Югославия-биле найыраалды харылааларын катан тургускан, ол чүгү-биле бистиң аравыста үр үениң иштинде таарымчалыг эвес, чидилген харылааа туруп турган. Югославия-биле бистиң найыраалды кожа-хөлбө харылааа-рынычы коон сонгаар-даа быжылаар, Совет Эвилели-биле Югославиянын аразында экономикалыг болгаш културалыг харылааларын калбартыр бис. (Үргүчүлөлдиг адыш часкаашкыны).

Ол хемгелерин аразында бистиң Индияга, Бирмага болгаш Афганистанга чо-раанымыс база Совет Эвилели биле ол чурттарын аразында чедип адылган дугу-рушкунуар өскө черин ээлеп турар.

ССРЭ-нің Дээди Советинин 60 сессиясына 1956 чылда күрүне бөдөжөдүн көрүп тура, эртен чыл-биле деңизерге, камгалаа хергедегеринге чарыдаларын барык 10 миллиард рубль эвезежерин дээр бистер чангыс эң-сеткилди бадыладымыс.

„Недельне информативне новине“ деп югослав солунун директору
Станка Веселинованың айтырыгына

ССРЭ-нің Министрлер Чөвүлелинің Даргазы Н. А. БУЛГАНИННЫҢ харылары

«Недельне информативне новине» деп югослав солунун директору Станка Веселинова ССР Эвилелиниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Н. А. Булганинга чагаа чорудуп, югослав хей-нигитиниң сонугурап турары болгаш делегейиниң амгы байда-лына хамаарышкан айтырлары харылар боерин дилез.

«Бистиң редакциямыс-даа, югослав солунун директору биле бистиң дилеэвиске Силер-ниң өвлөң харыларыны били-биле үнөсөр ийик»-деп, С. Веселинованың чагазында чугаалап турар. «Силериниң меделегилерин бистиң солуну-бустуң тускай чаа чыл номеринге Югославияныг дипломаттыг эки харылааларын деткип турары өскө чурт-тарын премьер-министрлериниң меделегилери-биле чергелештир парлаар болап турар бис».

Югослав солунун директору С. Веселинованың айтырларына Н. А. Бул-ганинны харылары моон алаанда парлатынды.

Айтыр: Дүшкүрүлүг чоруктары чымчыл болгаш улаустар аразыныг кады ажыдажылаан хөгжүдөр таламы-биле эртен дипломаттыг чыды болгаш оң түң-нелерин канчаар үнөсөп турар силер?

Хары: Эртен чымыл табынча ынакшыдыг күштериниң күженишкүнериниң түңнелдине улаустар аразыныг харылааларына дүшкүрүлүг чоруктары чым-чалдырып хергетке, табынчы камгалаарыныг болгаш быжылаарыныг эрге-ажык-тарына таарыштыр күрүнелер аразына кайы-кайымын билчир чорукту болгаш кады ажыдажылаан хөгжүдөргө таарымчалыг улау түнелдер чедип адылган.

Ооң-биле кады совет-югослав харылааларын бүгү таарыштырганы база совет болгаш югослав улаустарын аразында бурунгу найыраалды, нилти дайымы-фашист эжелекчилерге уур дем-каттыштырган демсел-биле быжылаатынган найыраалды быжылааны чергелди табынчы хергетке ыңдыг чугула фактыны айтыс чогуур.

Австрия айтырны таарымчалыг шиптирлөөн, ССРЭ-нің болгаш Герман Фе-дералдыг Республиканын аразында дипломаттыг харылаалар тургустунганын айты-ры база эргежок чугула.

Совет Эвилелиниң, Кыдат Улау Республиканын, Польшаның, Чехословакияныг, Югославияныг болгаш социалисттиг хөгжүдөргө орунда туруп алган өскө-даа чурт-тарын аразында акы-дүмалышкы найыраалды болгаш кады ажыдажылаан улам ыңай быжыккан, а ол ышкы Индия-биле, Бирма-биле, Афганистан-биле болгаш өскө-даа күрүнелер-биле ССРЭ-нің харылааларыныг калбарганы болгаш найы-раалды байдалдарын хөгжөөн улаустар аразыныг дүшкүрүлүг чорук-тары улам ыңай чавырчыларын болгаш улаустар аразыныг кады ажы-дажылаан хөгжүдөргө күчүлүг фактору болуп турар.

Дөрт күрүнелерин — Англияны, Францияны, АКШ-тың болгаш ССРЭ-нің чаагавтар Бантыңнарын улаустарын сагымча табынчы быжылаарынын оруну-биле улаустар аразыныг харылааларын хөгжүдөргө чугула үе-чада болуп артар Женева чөвүлө хурамы чергелди ыңдыг дүгүлүг болаушкун онза демделеткенен турар узурт.

Чаа дайымын белеткээрине уур, колонизмге уур, бүгү улаустарын аразы-нда найыраал болгаш кады ажыдажылаа дээр ийи динтерин улаустарын күчү-лүг үнү чангылаан турган Азия болгаш Африка чурттарыныг Бандунга болгаш конференцияны база табынчы чугула фактору болган.

Күрүнелер аразында дең эргелг харылааларын: девисээр таламы-биле бүдүн турар чорукту болгаш бүгүн эргини хүндүлөдириниң, хадапшастык, өскө чурттар-ныг иштики херектерин холгаарлаастык, дең эргини болгаш кайы-кайымыга ажыктыг болаурун, табынч кожа-хөлбө турарынч сурагыш принциптерин бо чы-мыл калба-биле хүлөсөп көргөн. Ол принциптер улам-на хей бөлүк күрүнелерин, оон иштинде Югославияныг, Кыдат Улау Республиканын, Индияны, Совет Эвилелиниң, Бирманы, Афганистанын даштыкы политикаын үндөйүн болуп турар.

Ол бүгү болза, улаустарын чаа дайымын жыжымшыкындаан Хосталыр, чеп-селешкенин өндөрө бүдүрениң төңүнү салыр, колонизмге кезең мөңгөдө чок кылдыр деп чайгылыш чок күзөчү-чүктүлүг күрүнелерде бар иштики тургу-зуган хамаарыла чокка оларын аразында харылааларга улаустар аразыныг шип-тирлөөн айтырлары шиптирлөөрө табынч кады ажыдажылаан улау-болды бадылатынымы деп эвез-чүктүлүг көргүзү болуп турар.

Каттышкан Надиялар Организаагына оон акы дүрүндөш — Албанияны, Пор-данынчы, Ирандыны, Португалияны, Венгрияны, Италияны, Австрияны, Румыния-ны, Болгарияны, Финляндияны, Цейлонну, Непалды, Ливияны, Камбоджаны, Лаосту, Испанияны хүлөсөп алганы эртен чымыл таарымчалыг түнелдериниң сагым-ча кирер. Ол дээр, күрүнелерин табынч кады ажыдажылаа политикаын улау түнелде болгаш «соок дайы» политикаын аштырышкыны болуп турар. Аймыл чок чорукту Чөвүлелиниң болгаш Бол Ассамблеяны чугула шиптирлөп Совет Эвилелиниң инициативасын ачымында хүлөсөп адынганы билдингир болгай.

Ооң-биле кады АКШ-тың камгалаа министри Вильсон Каттышкан Штаттарын чепсектиң күштерин тудуп турарына чарыдалар чаа бөдөжө чымында 1 миллиард доллар эер болгаш халчок улау түңгө — 35 чартык миллиард доллар чедер деп чокта чаа чарлаан. Чижээ, атомун чепсекти бүдүрер, стратегтиг чиг-этия курлавырын чымыр болгаш даштыкы күрүнелерге шериг «дузаламызын» көргүз-ри ышкы, өскө-даа шериг чарыдаларына оортан дашкаар биче эвес түңнөр бид жетте көрдүнгөн дээрин Вильсон чугаалаан.

Иччаган, бир эвес улаустар аразыныг дүшкүрүлүг чорукун чымчылдыгына ула-ган тодаргай херектерин бистиң таламыстан ап чорудуп турар болза, өскө тала-зына — барымы чук күрүнелериниң таламында ону бис көрбөй турарымыс хара-дачтыг. Харын-даа, Американыг Каттышкан Штаттарына чепселенишкениге ак-шаладырышкыны өзүп турар. Ол чүртүгү улаустар ажыдажылаан агрессия пак-тыларын калбартып турар, а оларын чамыктары «Женевагы сагым-бодалын» бы-жылаарына мырнай-ла улаанмаан дайынылар меделегилерин кымыл турар.

Иччаган «Женевагы сагым-бодалын» кым быжылап база кым үрөп турар-дыр?

Чугаамын төңүзүгө барымы чүгө Коминформ деп адытырп турар, коммуни-стиг болгаш ажыктын партияларын Информастыг бюрозунуң моон ыңай турарынын дугайы ышкы айтырды доктааскан ийик мен.

Шынын чугаалаарга, ыңдыг айтырдыны тыттып болаурун кандыг-даа үнө-сүшкери чок. Иччалаа-даа Индияга даштыкы журналистер бистерден болганчок-ла айтырп турганнар.

— Коминформ чүгө узуткаас силер? Өскө чурттарда компартияларын ажы-чорудулаан сооксиди болбас ирги бе?

Чугаалажып турганымыс өскө-даа кижилер база-ла ыңдыг айтырларыны биске салып турар.

Ол кижилерге бодуңуң өлчөөвисте бис мынча деп чугаалап турдувус:

— А Социалист интернационалды тардырын чүгө санаалавай турар силер? Капиталистериниң яны-бүрү бүгү делегей каттыжымшыкынын узуткаар деп чүгө санаалавай турар силер?

Ол орта бистиң чугаалажыкчыларымыс харылаар чүгө тыппай баар болду.

Коммунизмниң уураанышкыларына Коминформ таарышпас болбайнаан. Ич-чалаа-даа эртенги коммунизм өрөдиг болуп, коммунист болгаш ажыктын партия-ларын Информбюроу тургустунарынч мунуңда-ла барык чүгө чылда туруп кел-ген не болгай. Коминформун иштинге дем-кады ажылаары — марксизм-ле-нинизмниң тургунда туруп турар болгаш нилтиле тургузунуң чогуур аорум-чу-румун пропагандалап турар коммунист болгаш ажыктын партияларын иштики херээ-дир. Коммунист партиялар ажыктын аңгыны төлөсөп, оң эрге-ажыктарын, улау массаларын амгыларчы эрге-ажыктарын өлөрдөп база камгалап турар.

Коммунизмниң дайымынарына чүгө Коминформ таарышпай турар эвес. Ком-мунизмниң улам-на тилеп турар өрөдиг бүгү чурттарда улам хей кижилерин бодуңуң тутуңу алаачы чыл келген тулду-на чаалап ап турар маргалаа чок факт оларга оон-даа артык таарышпай турар. (Үргүчүлөлдиг адыш часкаашкыны).

Эсерлерин, меншешкенин болгаш ажыктын аңгыны өскө-даа дайымыны бодуңуң үнөсө бистер Совет эрге-чарганын, ыңдыг боорда, болшешкери чок совет эрге-чарганынч таламында бис деп чугаалап турганын совет кижилер билр.

Ол партиялар ыңдыг дозунулар-биле уласту мегелээр, ону бодуңуң баштыкымын-дан — улау Ленинниң үндөйлөни Коммунист партиядан хоорар деп корлааннар. Эрге-чарганын өскөртүп болур, ыччаарга Коммунист партияны өскөртүп болау-мас дээрин олар биле турганнар. Ажыктын аңгыны эрге-ажыктарын, уласту эр-ге-ажыктарын камгалаарында ойталаарыңче Коммунист партияны албадар эрга чок, чүгө дие, Коммунист партия — ажыктын аңгы биле күш-ажыкчы таралчы-нарынч болау баштыкымы, уласту баштыкымы болгаш оң амгыларчы эрге-ажыктарынч өлөрдөкчиз. (Димиттиг адыш часкаашкыны).

Бүгү чурттарын коммунист партиялары Совет Эвилелиниң Коммунист пар-тиянын үлгери-биле бодуңуң бүгү ажы-чорудулаан ажыктын аңгыны амгыла-ралчы эрге-ажыктары-биле, уласту эрге-ажыктары-биле чарылбас кылдыр хөдөш-тырып турар. Уласту мөңгөс-биле дарлаар күзүлүг бүгү кижилерге таарышпай турар чүгө ол-дур. Ажыктын аңгыны бүгү делегей эң-сеткел каттыжымшыкы олар-га таарышпай турар болгаш олар Коминформун догунан турбастай боерин күзөр-лөр болбайнаан. Иччалаа-даа оларда ол хамаарышпас! (Димиттиг адыш часкааш-кыны).

Мен болзарымга, эзген тодаргай-биле доктаары эргежок чугула бүгү айтыр-лар бо-ла боор.

Бодуңуң чугаамын дозуп тура, Индияга, Бирмага болгаш Афганистанга бис-тиң чоранымыстың түнелдерин Дээди Совет чүгүлүг деп көөрүңгө бүтүреленин өлө-редиксеп тур мен, чүгө дие, ол чорунуң Совет Эвилелиниң улаустарын Индия-ныг, Бирманыг болгаш Афганистанынч улаустары-биле найыраалын база кады ажы-дажылаан быжыктырарынч хергетке бараан болуп турар. А чаа дайыны кы-сырының орун моондап турар улаустарын күзүлүг күчүлүг үнөсө дээр — делегей-ниң улаустарын найыраалды. (Димиттиг үр адыш часкаашкыны).

Бистиң чүрөктүң ханымыдан өөрүп чегиренин улау инди уласа, Индия Республиканыг чааган болгаш Премьер-Министр дээрн Нерунуң бодуңга (Димит-тиг адыш часкаашкыны), Бирма Эвилелиниң найыраалды уластуңа, оң чааган бол-ган Бирманыг Премьер-Министр У Нунуң бодуңга (Димиттиг адыш часкаашкыны), Афганистанын найыраалды уластуңа, оң чааган болгаш Премьер-Министр дээрн Мухаммед Даудуң бодуңга (Димиттиг адыш часкаашкыны) бо хүндүлүг индирген ба-за катан өлөрдөкчиз чепсээр көрүр, өштер депутаттар. Бистиң Индияга, Бирмага болгаш Афганистанга чорун турганымыстың үзүндө ол чурттарда миллион-миллион кижилерин Совет Эвилелиге, бистиң улау улауусуна хүндүлөп, кичең-гейин болгаш ынакшымын көргөсүм дээр, бис ийик-биле өөрүп чегирген бис. (Димиттиг адыш часкаашкыны). Бистиң ужурашп турганымыс күрүне болгаш хей-ниги ажыдажылаарына, чер болганга эң-не өөрүнчүгү база чымыл хүлөсөп алышкыны таарып, чоруп турганымыс штаттар болгаш моонлар улауруңула-рына чүрөктүң ханымын өөрүп чегирген. (Димиттиг адыш часкаашкыны).

Делегейниң бүгү улаустарын улау найыраалы делгезин! (Димиттиг адыш часкаашкыны).

Табынчы херээ дээр күчүлүг болгаш коргус чок демиселчи — совет улус дел-гезин! (Димиттиг, үр адыш часкаашкыны).

Совет Эвилелиниң бүгү тилгелериниң хей-аът кирикчи болгаш организа-кчы — Совет Эвилелиниң улау Коммунист партияныг делгезин! (Димиттиг, үр, байырлажыныч шилчип турар адыш часкаашкыны. Шупту туруп келген).

ГДР-нің Президентизи Вильгельм Пиктиң 80 хар
харлаанының байырынга киржири-биле совет
төлөзлөргө Берлинде барганы

БЕРЛИН, январь 2. (СЭТА). Герман Де-мократтыг Республиканын Президентизи Вильгельм Пиктиң 80 хар харлаанына киржири-биле ССРЭ-нің Дээди Советиниң Президиумун Даргазы К. Е. Ворошилов-ка баштаган совет төлөзлөр январь 2-де Берлинде чедер бис. Төлөзлөргө соста-вында: П. Н. Поспелов, О. В. Бусинев, Е. Д. Стасова, Г. М. Пущкин.

Герман Демократтыг Республиканын болгаш ССРЭ-нің күрүне туктары-биле, а ол ышкы байырлааларга киржири-биле төлөзлөр Берлинде чед берген өскө-даа чурттарын күрүне туктары-биле шиме-тинген чөө талакы вокалга совет төлө-злөрн улаулаан болза: ГДР-нің Улау па-латаның Президиумун Даргазы П. Дик-ман, ГДР-нің Премьер-Министр О. Гро-теваль, ГДР-нің Премьер-Министриниң Бирги Оралжымы болгаш ГСЧП-нің ТК-зыныг Бирги секретары В. Ульбрихт.

ГСЧП-ның ТК-зыныг Политбюро кежигү-нери болгаш өскө-даа улаууңу ажыдажы-лар, а ол ышкы Берлинниң хей-нигитиң табынч келчирлери.

Вокал чамыда шөгө Берлинниң ажы-чы чоннарын митингиле болган. ГСЧП-ның Берлин организаагынын бирги секретары А. Нейман митингиле адыткан. Чымылаарынч димиттиг адыш часкаашкыны болгаш байыр дидирген кыйгыларынч адаа-биле А. Ней-ман совет төлөзлөргө улаууңу, ССРЭ-нің Дээди Советиниң Президиумун Дар-газы К. Е. Ворошиловка болгаш төлөзлө-риниң кежигүнеринге ийи байыр чедир-ген.

Ооң соонда митингиле эш К. Е. Вороше-лов чүгө чугаалаан, оң чугаамын чымы-лаан улау кичеңгейлиг дынааннар болгаш димиттиг адыш часкаашкыны-биле хей удаа үе кирип турган.

Эш К. Е. Ворошиловтуң чугаазы

Эргин өштер, өнүктөр!

Совет Эвилелиниң төлөзлөр шыгаргангай күрүне болгаш политиктиг ажы-дакчы — Герман Демократтыг Республиканын Президентизи эш Вильгельм Пиктиң 80 хар харлаанын холбаштыр байырлааларга киржири-биле Герман Демократтыг Республиканын найысаалы — Берлинде чедип келген. (Димиттиг үргүчүлөлдиг адыш часкаашкыны).

Бо төгүлүг байырлаага немец улус-биле, найыраалды чурттарынч чазактарыны болгаш акы-дүма компартияларынч төлөзлөргө-биле кады киржип болаурувса аз-кежиктиг болауус. (Адыш часкаашкыны).

Бистиң үзүндө бо кайгамчыктыг кижини — эш Пиктиң бүгү ажы-чор-дуламы болза, күш-ажыкчы улау чүртүгү база ол уластуң тургузары бүгү-ле бай-лактарын ээи болган турар ыңдыг Германияны тургузары дээр герман уластуң депшилдегил күштериниң демсел-биле холбукан. (Адыш часкаашкыны).

Герман Демократтыг Республиканын күрү-биле Германияныг ажык чон-нары ыңдыг күрүнени тургусканын меделгээрине өөрүп турар бис. Герман Демократтыг Республика бодуңуң туруп келгенниң кыска үзүндө дүгүзүндө улау-улау чедикшилерин чедип алган, ол чорук оң бүгү-ле өнүктүрүн өөрүп турар.

Герман Демократтыг Республика демократтыг лагериниң чурттарыны акы-дү-ма өг-бүлөсине дең эргелг кежигү болуп бодуңуң черин быжымы-биле элөөн. Ол чурттар-биле найыраалды болгаш кады ажыдажылаан быжылаары Герман Демократтыг Республиканын улам ыңайы политиктиг, ажы-агый болгаш култура кө-дүрүшкүңүгө база оң улаустар аразыныг ат-алдарынч чайгылыш чок өөринге дузалаан турар.

Немец уластуң табынче болгаш чурттуң национал чалгыс өшпн катан кат-тыштырарыңче чүктүдү совет улуска чок болгаш билдингир. Германияны катан каттыштырар дугайында айтырны шиптирлөөрине караганга боттук оруу бол-за, Герман Демократтыг Республика биле Герман Федералдыг Республиканын аразы-га дугурушкуну чедип алгыр болуп деп Герман Демократтыг Республиканын ча-азыны бодалын бистер дозуу-биле деткип турар бис. (Адыш часкаашкыны).

Совет Эвилелиниң улаустарынч өмүзөндө Берлинниң чурттакчылары болгаш Герман Демократтыг Республиканын бүгү ажык чоннарына чүрөктүң ханымын, найыраалды байырын дамчыдарыны база герман уластуң чаагай чо-руунга, оларынч тургузукчу күш-ажыкчы чаа-чаа чедикшилерин күзөрүшкү меңгө чепсээр көрүр. (Димиттиг адыш часкаашкыны).

Герман Демократтыг Республиканын Президентизи эш Вильгельм Пик делгези-ни! (Димиттиг, үргүчүлөлдиг адыш часкаашкыны).

Герман Демократтыг Республиканын ажык чоннары делгезин! (Димиттиг, үргүчүлөлдиг адыш часкаашкыны).

Совет-герман найыраал чурттап болгаш быжыгып тураун! (Димиттиг, үргүчү-лөлдиг адыш часкаашкыны. «Найыраал!» «Фрейдшадт!» деп кыйгылар).

Ооң соонда Совет төлөзлөргө Берлинниң ажык чоннарынч мунуңда «Фот-шприт» фабриканыг төлөзлөкчи Марта Ульбрихт болгаш техника палатанынч

Берлин салбырынч даргазы инженер Ляуц олар ийи байыр чедирген.

Редатор Д. О. БЕГЗИ.

РЕДАКЦИЯНЫҢ АДРЕСИ: Кызыл, Шетинкин кудумчуу, бажы № 3 ТЕЛЕФОННАРЫ: редакторун 3—62, редакторунч оралжымын, иштики информация кидизиниң — 3—88, харысаалгаы адыш чоннарынч мунуңда «Фот-шприт» фабриканыг төлөзлөкчи Марта Ульбрихт болгаш техника палатанынч

Култура эргелешин типографиясы